

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1 Temmuz 2022 Cuma

7'nci Toplantı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, 1 Temmuz Kabotaj Bayramı'nı kutladığına ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

1.- Komisyon gündeminin 1, 2, 3, ve 4'üncü sıralarında yer alan (2/4291), (2/3910), (2/1459) ve (2/4188) esas numaralı Kanun Tekliflerinin görüşmelerinin ertelenmesi ve gündemdeki diğer işlerin buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin karar

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4335)

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3542)

3.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1584)

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4293)

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

7'nci Toplantı

1 Temmuz 2022 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışışleri Komisyonu 15.11'de açıldı.

Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç, 1 Temmuz Kabotaj Bayramı'nı kutladığına ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminin 1, 2, 3, ve 4'üncü sıralarında yer alan (2/4291), (2/3910), (2/1459) ve (2/4188) esas numaralı Kanun Tekliflerinin görüşmelerinin ertelenmesi ve gündemdeki diğer işlerin buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin verilen önerge kabul edilerek anılan tekliflerin görüşmeleri ertelendi.

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasını Değıştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4335),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3542),

İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1584),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4293),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.52'de toplantıya son verildi.

1 Temmuz 2022 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.11

BAŞKAN: Akif Çağatay KILIÇ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Toplantı yeter sayımız vardır, Dışişleri Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı’nın 7’nci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç’ın, 1 Temmuz Kabotaj Bayramı’nı kutladığına ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Bugün 1 Temmuz olması hasebiyle toplantı salonundaki tüm katılımcıların Kabotaj Bayramı’nı da kutluyorum.

815 sayılı ve 1 Temmuz 1926 tarihli Kabotaj Kanunu’yla, Türkiye’nin deniz ticaretinde limanlarında kendi halkına tanımış olduğu ayrıcalıklardan faydalanması yoluyla millî ekonomiye büyük bir katkı sağlanmıştır. Aynı zamanda, Kabotaj Kanunu neticesinde de denizcilik hızlı bir şekilde gelişme göstermiştir. Kanuna göre, akarsularda, Marmara Denizi’nde ve boğazlarda, göllerde, tüm kara sularında; bunun dışında, tüm körfezler, limanlar, koylar ve buna benzer yerlerde yelken, kürek, makineyle hareket eden araçların bulundurulması ve bu araçlarla mal ya da yolcu taşınması hakkı yalnızca Türk vatandaşlarına verilmiştir.

Şimdi gündemimize geçiyoruz.

Bugün 8 adet uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin ilk sırasında, ülkemiz ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti arasında imzalanan yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşma yer almaktadır.

Gündemimizin 2’nci sırasında, yine, ülkemiz ile Tunus Cumhuriyeti arasında yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşma bulunmaktadır.

Gündemimizin 3’üncü sırasında, ülkemiz ile Mali Cumhuriyeti arasında imzalanmış olan enerji alanında iş birliğine ilişkin mutabakat zaptını görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin 4’üncü sırasında, ülkemiz ile Kamerun Cumhuriyeti arasında imzalanan güvenlik alanında iş birliği anlaşması yer almaktadır.

Gündemimizin 5’inci sırasında, ülkemiz ile Azerbaycan arasında imzalanan güvenlik iş birliği anlaşmasını değiştiren ek protokolü görüşmeyi planlıyoruz.

6’ncı sırada, ülkemiz ile Namibya arasında kalkınma iş birliği anlaşması bulunmaktadır.

7’nci sırada, yine, ülkemiz ile Uganda Cumhuriyeti arasında imzalanan kalkınma iş birliği anlaşmasını görüşeceğiz.

8’inci ve son sırada, ülkemiz ile Nijerya Federal Cumhuriyeti arasında imzalanan savunma sanayisi iş birliği anlaşması yer almaktadır.

Tabii, bugün aynı zamanda uluslararası diplomaside ve uluslararası ilişkilerde heyecanlı bir haftayı geride bıraktık.

Yavuz Bey, bu anlamda, bugün siz de burada belki o konularla ilgili de bize bir değerlendirme yapabilirsiniz.

Aynı zamanda, Meclisimizin de yoğun bir gündemi var biliyorsunuz ve gruplarla yaptığımız görüşmeler sonucunda onların da bazı ricaları oldu. Onun için gündemimizle ilgili bazı değişiklikleri yapacağız.

Şimdi, basın mensubu arkadaşlara teşekkür ediyoruz.

Gündemimizin 1'inci

III.- KARARLAR

1.- Komisyon gündeminin 1, 2, 3, ve 4'üncü sıralarında yer alan (2/4291), (2/3910), (2/1459) ve (2/4188) esas numaralı Kanun Tekliflerinin görüşmelerinin ertelenmesi ve gündemdeki diğer işlerin buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin karar

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Gündemimizin 1'nci maddesine geçmeden önce, gündemimizin 1, 2, 3, ve 4'üncü sıralarında yer alan (2/4291), (2/3910), (2/1459) ve (2/4188) esas numaralı Kanun Tekliflerinin görüşmelerinin ertelenmesi ve gündemdeki diğer işlerin buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin verilmiş olan 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

1/7/2022

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Gündemin 1'inci, 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü sırasında yer alan (2/4291), (2/3910), (2/1459) ve (2/4188) esas numaralı Kanun Tekliflerinin görüşülmesinin ertelenmesini ve gündemin diğer maddelerinin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Verilen önerge doğrultusunda (2/4291), (2/3910), (2/1459) ve (2/4188) esas numaralı Kanun Tekliflerinin görüşmeleri ertelenmiştir.

Şimdi, buna göre, gündemimizin 1'inci maddesine geçiyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

*1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4335) (*x)*

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

* (2/4335) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

(2/4335) esas numaralı Kanun Teklifi 24 Mart 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 25 Mart 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Söz konusu ek protokol, 14 Şubat 2017 tarihli ve 6787 sayılı Kanun’la uygun bulunan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması’nda değişiklikler öngörmektedir.

Bu durumda ilk sözü yine Dışişleri Bakanlığı temsilcimiz Sayın Yavuz Selim Kıran Bey’e veriyorum.

Buyurun Yavuz Bey.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; malumunuz, can Azerbaycan’la yüce Meclisimizin kabul ettiği Şuşa Beyannamesi’yle artık müttefiklik seviyesinde birbirimize bağlıyız. Tüm kurumlarımız Azerbaycan makamlarıyla kapsamlı iş birliği ve ortaklık ilişkilerine sahip. Bugüne kadar 300’e yakın anlaşma, protokol ve mutabakat muhtırasını imzaladık ve birlikte uygulamaya koyduk. 2013 tarihli Güvenlik İşbirliği Anlaşmamız da ülkelerimiz arasındaki ahdi zemini kuvvetlendiren anlaşmalardan biri. Dolayısıyla, güvenlik iş birliğimize çok büyük önem atfediyoruz.

Kolluk makamlarımız arasında her düzeyde karşılıklı temas ve ziyaretler gerçekleştiriliyor. Azerbaycan kolluk kuvvetlerine ülkemizde kurs ve eğitimler veriyoruz. Terörle mücadele, uyuşturucu, kaçakçılık, organize suçlar ve asayiş suçlarına karşı ortak mücadele yürütüyoruz. Bunu yaparken afetlerde ve acil durumlarda karşılıklı destek de dâhil yeni iş birliği imkânlarını değerlendiriyoruz. Bu vesileyle, geçtiğimiz hafta Marmaris’teki orman yangınıyla mücadelemiz sırasında hemen 1 yangın söndürme uçağını ve 10 personeli Dalaman’a gönderen Azerbaycan’a bir kez daha şükranlarımızı sunuyoruz.

Kolluk makamlarımızın Azerbaycanlı muhataplarıyla giderek gelişen ilişkileri temelinde, 2013 tarihli Güvenlik İşbirliği Anlaşmamızın güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıktı. 2020 yılında bu amaçla gündemimizdeki ek protokol imzalandı. Bu ek protokolle insan ticareti ve göçmen kaçakçılığına ilave olarak zorla çalıştırma ve düzensiz göç, birlikte takip edilecek suçlar kapsamına alınıyor. Buna ilave olarak, terör suçları, casusluk ve yıkıcı faaliyetler, ödeme yöntemleri ve menkul kıymetler sahteciliği, her türlü emtia ve diğer ürünlerin kaçakçılığı; vatandaşların hayatlarına, sağlığına, onur ve haysiyetine yönelik suçlar; mal varlığına karşı suçlar ile yasa dışı organ, doku ve hücre ticaretiyle mücadele gibi suç türleri de yeni iş birliği alanları olarak anlaşmaya ekleniyor.

Anlaşmanın eğitim ve ortak operasyonlara ilişkin hükümlerinde yer alan “polis” ifadeleri Jandarma Genel Komutanlığımızı ve Sahil Güvenlik Komutanlığımızı da içerecek şekilde “kolluk” olarak değiştiriliyor. Böylece, iş birliğine dair kurumlarımızın kapsamı da genişletiliyor.

Ayrıca, anlaşmanın uygulanmasında yetkili Azerbaycan tarafındaki makamlardan biri olan Ulusal Güvenlik Bakanlığı yeni adına uyarlanarak Devlet Tehlikesizlik Hizmeti olarak güncelleniyor.

Ek protokolünün hâlihazırda Azerbaycan tarafındaki onay süreci tamamlandı. Ülkemiz ve Azerbaycan arasındaki güvenlik iş birliği faaliyetlerinin daha da güçlendirilmesini amaçlayan ek protokolün onaylanması için yüce Meclisimizin desteklerini bekliyor, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Yavuz Bey.

İçişleri Bakanlığı temsilcimiz, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HARUN SARIFAKIOĞULLARI – Sayın Başkanım, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması’nı değiştiren ek protokolde yer alan değişiklikler aşağıda açıklanan hususlar çerçevesinde yapılmış ve söz konusu anlaşma 25 Şubat 2020 tarihinde akdedilmiştir.

Burada 2’nci maddenin birinci fıkrasına “zorla çalıştırma” ve “düzensiz göç” ile “dini radikalizm bağlamında işlenmiş suçlar” ifadeleri eklenmiş olup “zorla çalıştırma” ifadesi ülkemizde vuku bulduğu iddia edilen Azeri vatandaşların zorla çalıştırılmasının önlenmesi kapsamında Azerbaycan tarafının talebi üzerine eklenmiştir. “Düzensiz göç” ifadesi gerek ulusal gerekse uluslararası mevzuatta kullanılan bir terim olup güncel bir olgu olması kapsamında eklenmesi uygun olarak yine değerlendirilmiştir.

“Dini radikalizm bağlamında işlenmiş suçlar” ifadesi ise başta DEAŞ terör örgütü olmak üzere, dini istismar eden terör örgütleriyle mücadele çerçevesinde eklenmiştir.

Yine, 2’nci maddenin birinci fıkrasında, anlaşmanın imzalandığı 2013 yılından bu yana suç türlerinin güncellenmesi ihtiyacı ve bu suçlarla mücadelede Azerbaycan tarafıyla iş birliğine gidilmesi çerçevesinde eklenmiştir.

Yine, keza 6’ncı maddenin birinci fıkrasıyla “Ulusal Güvenlik Bakanlığı”nın “Devlet Tehlikesizlik Hizmeti” olarak değiştirilmesine ilişkin olarak ise söz konusu kurumun 2015 yılında kurulması ve anlaşmada yer alan iş birliği alanlarının Devlet Tehlikesizlik Hizmeti Kurumunun görev alanlarına girmesi kapsamında yapılmıştır.

Yine, 10’uncu maddenin ikinci fıkrasında karşılanacak masraflara “konaklama” ifadesi de eklenmiş olup uluslararası anlaşmalar kapsamında gerçekleştirilen ortak iş birliğine aksine bir mutabakata varılmadıkça konaklama ve toplantılara ilişkin giderler ev sahibi tarafça, uluslararası seyahat masrafları ise gönderen tarafça karşılanmakta olup işlem mütekabiliyet esası gözetilerek yapılmaktadır.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz varsa onlara söz vereceğim.

Buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Teşekkür ederim.

Bu antlaşmayı biz şimdi Komisyondan geçireceğiz, Genel Kurula yollayacağız. Azerbaycan tarafında hangi aşamadır bu anlaşma? Birinci sorum bu.

İkinci sorum: Birleşik yazılan “işbirliği” kelimesi ile ayrı yazılan “iş birliği” kelimesi arasında ne fark vardır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Başka soru sormak isteyen var mı? Yok.

Yavuz Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Efendim, Azerbaycan tarafında onay sürecinin tamamlandığını ifade etmiştim. Biz de onay sürecini yüce Meclisimizin takdiriyle tamamladıktan sonra bu ek protokolü hayata geçirmiş olacağız.

“İş birliği” kelimesi konusunda sanırım bir yazım hatası var. Açıkçası bir fark düşünülerek yazıldığını düşünmüyoruz. O, yazım hatasından kaynaklanmış olabilir Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Başka soru sormak isteyen var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA GÜVENLİK İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASINI DEĞİŞTİREN EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 25 Şubat 2020 tarihinde Bakü'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/4335) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın Özel Sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 4 Temmuz 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

İçişleri Bakanlığı temsilcimize teşekkür ediyoruz

Gündemin 2'nci maddesine geçiyoruz.

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3542) (**)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi:

*** (2/3542) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.*

(2/3542) esas numaralı Kanun Teklifi 23 Mart 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 7 Nisan 2021 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Şimdi yine ilk sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Afrika’yla ilişkilerimizi kalkınmadan güvenliğe, savunmadan enerjiye geniş bir yelpazede ilerletiyoruz. Kıtanın dört bir yanındaki diplomatik temsil ağıımızda Afrika halklarının kalkınma ve refah arayışlarında yanlarında yer alıyoruz. Bissau Büyükelçiliğimiz de bugün itibarıyla faaliyete geçti ve böylece Afrika’daki büyükelçilik sayımız bugün 44’e çıktı. Temsilcilik ağıımız siyasi, kültürel, insani bağlarımızı pekiştirdiği gibi, ikili ticaretimizin artmasına da katkıda bulunuyor. Afrika’yla ticaret hacmimizin 2003 yılında 5 milyar dolar seviyesindeyken bugün 35 milyar dolara yükselmesi bunun bir göstergesi. Üstlendiğimiz projelerin 80 milyar dolara, yatırımlarımızın 6 milyar dolara ulaşması Afrika’da kazan kazan anlayışıyla rekabetçi bir konumda yer almamızı sağlıyor. Afrika Kıtası’nın ortak iradesini temsil eden Afrika Birliğiyle stratejik ortaklık ilişkisine sahibiz. 2021 Aralık ayında Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi’nin 3’üncüsünü Sayın Cumhurbaşkanımızın ev sahipliğinde İstanbul’da düzenledik; 16 devlet ve hükümet başkanı ve 15’i Dışişleri Bakanı olmak üzere 100 bakanın katıldığı bu zirvede alınan kararların da takipçisiyiz.

Afrika’nın güneyinde, zengin doğal kaynakları, bölgesinde turizm ve lojistik merkezi olma potansiyeliyle dikkat çeken Namibya’yla ilişkilerimiz de hızla güçleniyor. Bu çerçevede ticari ilişkilerimizin de geliştiğini memnuniyetle görüyoruz. İlk KEK toplantımızı 2019 yılında gerçekleştirdik. KEK Eş Başkanı, Sağlık Bakanımız Sayın Fahrettin Koca’nın bu vesileyle Namibya’yı ziyareti ülkemizden yapılan ilk üst düzey ziyaret oldu. Geride bıraktığımız iki yıl boyunca Namibya’ya 4 milyon dolar civarında ihracat gerçekleştirdik. Bu yıl ise yalnızca ilk beş ayda bu ülkeye ihracatımız 7 milyon doları aştı. Savunma sanayisi şirketlerimiz de Namibya pazarına ilgi gösteriyor, bu yıl içerisinde ülkeyi ziyaretleri planlanıyor. Bu alandaki işbirliğimizin de ekonomik ilişkilerimize ivme kazandıracağına inanıyoruz.

Salgın döneminde pek çok Afrika ülkesine olduğu gibi, Namibya’ya da yardım elimizi uzattık, gönderdiğimiz tıbbi malzemenin çok olumlu bir iz bıraktığını gözlemledik.

Güvenilir kalkınma ortakları arayışı içinde olan Namibya’nın her alanda kalkınmasına önem veriyoruz. Kıtadaki ülkelerin hemen hemen tamamında faaliyet gösteren TİKA’mızın Namibya’da da program ofisi mevcut. Başkent Windhoek ofisi faaliyete geçtiği eylül 2014’ten bu yana 81 projeye Namibya’nın kalkınmasına ciddi katkı sağladı; Namibya’nın 2019’da ilan ettiği kuraklık acil yardım çağrısı çerçevesinde su kuyuları açtı, su tankları temin etti, gıda yardımı yaptı. Bu ülkede gerçekleştirdiği mandıra projesi, Birleşmiş Milletler tarafından en iyi uygulamalardan biri olarak gösteriliyor.

Bugün yüksek takdirlerinize sunulan anlaşma esasen bir ev sahibi anlaşması niteliğinde. Anlaşmayla Namibya’yla kalkınma iş birliğimizin çerçevesini çiziyoruz. Kalkınma projelerinin sürdürülebilir şekilde ve hukuki bir zeminde hayata geçirilmesini hedefliyoruz. TİKA ofisimizin ve personelinin statüsünü kayıt altına alıyoruz. Bu şekilde sahadaki kalkınma iş birliği projelerimizi daha hızlı, etkin ve verimli şekilde uygulama imkânını yakalayacağız.

Yüce Meclisimizin anlaşmanın onaylanması konusundaki desteklerini bekliyor, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

TİKA Başkanımız Serkan Bey, buyurun.

TİKA BAŞKANI SERKAN KAYALAR – Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bizler TİKA olarak Afrika’da bugün 22 ofisimizde faaliyet gösteriyoruz ve Afrika’daki, özellikle tüm dünyadaki girişimci ve insani diplomasimizin önemli sacayağı olan kurumlardan birisiyiz.

Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi Namibya’da ve Uganda’da çok verimli bir iş birliğimiz var. İnşallah bugünkü anlaşmaların hukuki zeminlerin hitama ermesiyle birlikte sahada daha güçlü ve hızlı bir şekilde faaliyetlerimizi gerçekleştirmeye imkân tanıyacak. Bu minvalde desteklerini sayın Komisyonumuzun çok değerli buluyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen üyemiz var mı?

Buyurun Sayın Erozan.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – İş birliği konusundaki sorum burası için de geçerli. 4/j maddesindeki “asıllı” kelimesi hangi anlamda kullanılmıştır?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, başka da soru sormak isteyen arkadaşımız...

Yavuz Bey buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, orada malumunuz hem büyükelçiliklerimizde hem büyükelçiliğimize bağlı diğer kurumlarımızın müşavir ve ataşeliklerinde mevzuat gereği yabancı uyruklu personel çalıştırma hakkımız baki. TİKA’mızın da bu anlaşma çerçevesinde Namibya’da, Namibya uyruklu personel çalıştırma hakkını bu anlaşmayla tescil etmiş oluyoruz. Namibya, oradaki “asıllı” kelimesi aslında İngilizcede “Namibian” diye geçerken “Namibya uyruklu” kelimesinin yerine kullanılmış bir kavram, kelime.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun Sayın Erozan.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Tatmin olmadığımı söyleyeyim. Uyruklukla asıllılık aynı şey olamaz, birbirinin yerini tutamaz. Dolayısıyla biraz daha itinalı yapılrısa bu metinlerin yazımı, çok daha memnun olurum ileride.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, Yavuz Bey, değerli Komisyon üyemizin Dışişleri Bakanlığımızdan talebini duydunuz, tabii eski bir Dışişleri Bakanlığı mensubu olarak ve müsteşar yardımcılığı konumunda görev yapmış bir arkadaşımızın da bu önerilerini dikkate alacağınızı ümit ediyorum.

Evet, teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE NAMİBYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA KALKINMA İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1– (1) 26 Kasım 2020 tarihinde Windhoek’te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3542) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak, İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 4 Temmuz 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Gündemin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

3.- İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1584) (***)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi. (2/1584) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ocak 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 27 Mart 2019 tarihinde ise Komisyonumuza havale edilmiştir.

26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle Komisyonumuzda görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sözü yine Dışişleri Bakanlığı sözcümüze veriyorum.

Yavuz Bey buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; gündemimizdeki bu anlaşma, esasen biraz önce Komisyonumuzun onayladığı Namibya Anlaşması'yla benzer nitelikte. TİKA'nın Uganda'daki hukuki statüsünü belirliyor. Uganda, Doğu Afrika'nın önde gelen istikrarlı bir ülkesi, bölgesel, siyasi ve ekonomik entegrasyon süreçlerinde önemli bir rolü var. Bu nitelikleri itibarıyla, Doğu Afrika'da ilişkilerimizi güçlendirme konusunda öncelik verdiğimiz bir ülke. Sayın Cumhurbaşkanımızın 2016'da gerçekleştirdikleri ilk ziyaret ikili ilişkilerimizde önemli bir dönüm noktası oldu. Uganda Dışişleri Bakanını bu yıl Mart ayında Antalya Diplomasi Forumu kapsamında ülkemizde misafir ettik. Uganda'yla ticari ve ekonomik ilişkilerimiz de bu karşılıklı temas ve ziyaretlerimizden güç alarak geliyor. İkili ticaret hacmimiz 2021 sonu itibarıyla 72 milyon dolar seviyesine ulaştı. Ekonomik kalkınma ve sanayileşme alanında tecrübe paylaşımında bulunuyoruz.

(2/1584) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Son olarak, Ticaret Bakanlığımız ve DEİK'in eş güdümünde 12-13 Mayıs'ta Türkiye-Uganda Yatırım, Ticaret, Sanayi ve Turizm Zirvesi Kampala'da düzenlendi. Zirvede 300'den fazla Türk ve Ugandalı iş insanı görüşmelerde bulundu. Verimli toprakları ve zengin doğal kaynaklarıyla önemli ekonomik potansiyele sahip olan Uganda, bunun aksine en az gelişmiş ülke kategorisinde yer alıyor. Ekonomisi tarıma ve doğal kaynaklara dayalı. Ülkedeki eğitim ve sağlık altyapıları destek ihtiyacı içerisinde. Uganda'nın orta gelirli bir ülke olma hedefiyle yürüttüğü kalkınma hamlesine bu anlayışla destek veriyoruz.

2018'den bu yana başkent Kampala'da faaliyet gösteren TİKA Program Koordinasyon Ofisimiz, Uganda'da tarım, sağlık, eğitim ve meslek edindirme alanlarında 52 proje gerçekleştirdi. TİKA Ofisimiz STK'lerimizle de iş birliği yaparak nisan ayında bin aileye gıda kolisi dağıttı. Geçtiğimiz yıl Uganda halkına 100 adet bisiklet teslim etti. İki yıl önce 250 öğrenci kapasitesine sahip bir ilkokul inşa ederek Kampala Büyükelçiliğimizle birlikte açılışını gerçekleştirdi. Mesleki eğitim malzemeleri bağışladı, su kuyuları açtı, mescit bakım ve onarımı yaptı.

Bir önceki Namibya Anlaşması'nda olduğu gibi gündemimizdeki bu anlaşmayla da TİKA'nın Uganda'da icra ettiği faaliyetlerin yasal zemini belirleniyor. TİKA Ofisinin ve personelinin hukuki statüsü kayıt altına alınıyor, faaliyetlerine resmî hüviyet kazandırılıyor. Ofisin yerelden satın alacağı donanım, hizmet ve malzemelerin vergi ve harçlardan muaf tutulacağı kaydediliyor. Anlaşmada, Uganda tarafının ihtiyaçları çerçevesinde tarım, sulama, hayvancılık, eğitim ve ulaşım gibi sektörler öncelikli alanlar olarak belirlendi. 16 Kasım 2017'de imzaladığımız anlaşma Uganda tarafınca onaylandı.

Sayın Başkanım, bu ülkeyle kalkınma işbirliğimizi güçlendirecek anlaşmaya yüce Meclisimizin desteğini bekliyor, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

TİKA Başkanımız, buyurun.

TİKA BAŞKANI SERKAN KAYALAR – Sayın Başkanım, değerli üyelerimiz; biz de TİKA olarak 2018'den bu yana Doğu Afrika için çok önemli bir ülke olan Uganda'da faaliyetlerimize devam ediyoruz. Tabii, sahada birçok TİKA benzeri donör kuruluşun faaliyetleri olduğunu söyleyebilirim. İki ülke arasında Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi güçlü ve verimli bir iş birliği de var. Bu iş birliğinin çok önemli bir bileşeni olarak TİKA faaliyetlerini görüyoruz. İnşallah, bu anlaşmayla birlikte hem sahadaki hukuki zeminimiz hitama erecek hem de yine daha güçlü ve hızlı bir şekilde faaliyetlerimize devam etme imkânı bulacağız. Bu manada yüce Meclisimizin desteklerini arz ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen...

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Erozan, buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Öncelikle Sayın Binali Yıldırım'a teşekkür ederim. Garip geliyor değil mi size?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Yok.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Binali Yıldırım sevk etmiş bunu bize. Aradan epey zaman geçti ama hiç olmazsa “iş birliği” kelimesini doğru yazmış; anlaşmada olduğu gibi doğru yazmış.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Biz anlaşılan bugün edebiyat dersine başladık.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – İkinci konu, bu anlaşma dört buçuk sene evvel imzalanmış yani maalesef, ben, bunu, burada tedavi edilemeyen bir sıkıntı olarak gözlüyorum. Dört buçuk sene biraz benim zihnimi zorluyor. Yani Ugandalılar “Ya, biz bir anlaşma imzaladık. Hangi aşamada? Niye siz bunu onaylamıyorsunuz?” filan diye sormuşlardır diyorum. Daha da kötü bir durumu var. Gündemden çıkardığımız Kamerun Anlaşması sekiz sene evvel imzalanmış, sekiz sene. Yani ben bu anlaşmaların bu kadar sürüncemede kalmasını, salamura yatırılmasını o ülkelere saygısızlık olarak görüyorum.

Kayıtlarda bulunması için arz ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Yavuz Bey, herhangi bir soru olmadığına göre...

Başka söz almak isteyen üyemiz var mı?

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UGANDA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA KALKINMA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 16 Kasım 2017 tarihinde imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup daha sonra her 2’sini birlikte oylayacağım.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1584) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinde yer alan “16 Kasım 2017 tarihinde” ibaresi “Türkiye Cumhuriyeti adına 16 Kasım 2017 tarihinde Ankara’da” şeklinde değiştirilmiştir.

Hasan Turan

İstanbul

Asuman Erdoğan

Ankara

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilen 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum.

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1584) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 4 Temmuz 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı temsilcilerine ve Başkanına teşekkür ediyoruz.

Gündemimizin 4'üncü maddesine geçiyoruz.

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4293) (****)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/4293) esas numaralı Kanun Teklifi, 8 Mart 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 16 Mart 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Şimdi, yine ilk sözü Dışışleri Bakanlığı temsilcimiz Yavuz Bey'e veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Afrika'daki en eski diplomatik mevcudiyetlerimizden biri Nijerya'da. Bu yıl, Nijerya ile ülkemiz arasındaki diplomatik ilişkilerin 60'ıncı yılını idrak ediyoruz.

Nijerya, petrol ve doğal gaz kaynaklarıyla kıtanın önemli bir ülkesi, dünyanın en büyük 12'nci petrol üreticisi, 8'inci büyük ihracatçısı, aynı zamanda 200 milyonu aşan nüfusuyla Afrika'nın en kalabalık ülkesi. Bu özellikleriyle Afrika'yla derinleşen ortaklık ilişkilerimizde öne çıkan bir ülke. Karşılıklı ziyaretlerimiz sayesinde ikili ilişkilerimizi her geçen gün daha ileri taşıyor, dostluğumuzu pekiştiriyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız geçtiğimiz yıl ekim ayında Nijerya'yı ziyaret etti. Nijerya Cumhurbaşkanı Muhammed Buhari de 16-18 Aralık 2021'de İstanbul'da ev sahipliği yaptığımız Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi'ne katıldı.

Salgın döneminde Nijeryalı kardeşlerimizi yalnız bırakmadık. Ağustos 2020'de imzaladığımız hibe anlaşması uyarınca Nijerya'ya sağlık malzemeleri ulaştırdık.

(2/4293) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Sahra Altı Afrika’da 2’nci, Afrika genelinde 6’ncı büyük ticaret ortağımız olan Nijerya’yla ekonomik ilişkilerimizi daha ileriye taşımak için çalışmalarımızı birlikte sürdürüyoruz. Müşterek gayretlerimizde salgının aramızdaki ticareti olumsuz etkilemesine izin vermedik. Nijerya’yla ticaret hacmimiz geçtiğimiz yıl 2 milyar dolar seviyesine çıktı. Ülkede Türk sermayeli 50’nin üzerinde firma bulunuyor, toplam yatırımları yaklaşık 170 milyon dolar.

Gelişmeye müsait ikili iş birliği alanlarımızdan birini de savunma sanayisi oluşturuyor. 5’inci Savunma Sanayisi İş Birliği Toplantımızı bu yılın ilk ayında Abuja’da gerçekleştirdik. Bildiğiniz gibi, savunma sanayisi alanında 2021’de yıllık 10 milyar dolarlık ciroya ulaştık. Afrika, savunma sanayi ihracatımızın en hızlı arttığı kıtaların başında geliyor. Afrika ülkelerine savunma sanayi ihracatımız 2021 yılında bir önceki yıla göre 8 kat artmış durumda. Nijerya’nın savunma sanayi ürünlerine ilgisinin arttığını da memnuniyetle müşahade ediyoruz, bu ülkeye yakın zamanda 2 adet karakol botu satışı gerçekleştirdik. Savunma sanayi firmalarımız pek çok projeyi yakından takip etmeyi sürdürüyor.

Nijerya’yla savunma sanayi iş birliğimize hukuki temel oluşturacak gündemimizdeki anlaşmayı 20 Ekim 2021 tarihinde imzaladık; anlaşmayla savunma ürün ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, tedariki, idamesi, teknik ve lojistik destek alanlarında etkili bir iş birliği için gerekli çerçeveyi çiziyoruz. Teknoloji transferi, her türlü eğitim, iş birliği ve belge alışverişi konularını düzenliyoruz, savunma sanayi kapasitelerimizin artırılmasına imkân sağlıyoruz. Nijerya’yla bu alanda diyalogumuzu artırarak savunma sanayi alanındaki ihtiyaçlarını daha iyi anlamayı amaçlıyoruz. Türk-Nijerya ortak komisyon toplantılarının hukuki bir zemine kavuşturulması yine bu anlaşmanın hedefleri arasında.

Anlaşmanın sunduğu yasal zeminde savunma sanayi ürün ve hizmetlerimize pazar imkânı oluşturulacağına, bunun da ihracatımıza katkıda bulunacağına inanıyor, yüce Meclisimizin desteklerini bekliyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederiz.

Savunma Sanayii Başkanlığı temsilcimizi dinleyelim lütfen.

Buyurun.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI DAİRE BAŞKANI MURAT CERAN – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım; Nijerya’yla bildiğiniz gibi ciddi bir savunma sanayi işbirliği potansiyelimiz var, Afrika’daki ülkelerle özellikle geçtiğimiz yılda savunma sanayi alanında, ihracatı anlamında ciddi yol katettik. Nijerya’da da Bakanımızın da arz ettiği gibi çok ciddi bir potansiyel görüyoruz, geçen yıl 2 tane OPV ihracatı oldu ve şu anda da özellikle TAI’nin ATAK helikopterleri konusunda da ciddi bir ihracat imkânı var. Hâlihazırda tabii ki iş birliği temaslarımız devam ediyor ama böyle bir yasal zeminin de oluşması Nijerya ile Türkiye arasında savunma sanayi iş birliği alanında bizim elimizi oldukça kuvvetlendirecektir. Özellikle karşılıklı toplantıların ve bilgi alışverişinin yapılması anlamında bu anlaşmanın -imzalanmasıyla- önümüzdeki senelerde Nijerya ile Türkiye arasındaki savunma sanayi iş birliği olasılıklarını artıracığını değerlendiriyoruz efendim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Metnin içeriğini gayet olumlu, gayet yararlı görüyorum, yalnız İYİ Parti olarak Türkçenin iyi kullanılmasında ısrarlıyız; özellikle imla konularında yani dört yıldan beri bu uyarılarımızı yapıyoruz, maalesef, sonuç alamıyoruz. Burada da yani “savunma sanayi” diye geçiyor hem kapak yazılarında

hem metinde ama sonunda “savunma sanayii” en sonunda yani Kurumun ismi zikredildiğinde doğruya ulaşıyor, “Savunma Sanayii Başkanı” olarak geçiyor. Biliyorsunuz, bu yani Osmanlıcadan Türkçeye miras birtakım kurallar vardır ve bu kurallar hâlâ geçerlidir. “Süleymaniye Cami” demiyoruz, “camii” diyoruz, savunma ile sanayiye 2 “i” olmadan yazdığımızda ikisi ayrı kavram oluyor.

Sayın Başkanım, acaba Dışışleri Komisyonu olarak Dışışleri Komisyonuna metin gönderen kurumlara bir uyarıda bulunmamız mümkün olabilir mi acaba? Ben bu hususu belirtmek istedim, vurgulamak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Bak, gördün mü Yavuz Bey, soru bu sefer bana size değil ama dolaylı olarak sizden dolayı geliyor bana. İnanın, bu uyarıları yapıyoruz, yapmaya devam ediyoruz, ısrarla yapmaya devam edeceğiz ama sadece uyarıyla kalmamamız gerektiği konusunda bir intiba uyandı bende. Onun için belki yaz dönemi içerisinde biraz Dışışleri Bakanlığının konudan sorumlu arkadaşlarını Mecliste birkaç kere ağırlayacağız, öyle görünüyor. Destek vermek isteyen arkadaşlar olursa geçmişten gelen tecrübeleriyle teşekkür ederiz yani bakacağız.

Evet, başka söz almak isteyen var mı?

Peki, teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 20 Ekim 2021 tarihinde Abuja’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yani, yakında oy birliği diyeceğim, ona göre.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/4293) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankır’ının özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç
İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 4 Temmuz 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Değerli katılımcılar, değerli milletvekilleri; sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yoksa -ki olmadığını görüyorum- Dışışleri Komisyonu 27'inci Yasama Dönemi 5'inci Yasama Yılı 7'nci Toplantısı'nı kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize ve yürütme temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 15.52

